

Skolbiblioteksplan för skolverksamheten i Skövde kommun 2025–2026

Antagen av barn- och utbildningsnämnden 16 juni 2025, §44/25. Dnr

BUN2025.0167

Dokumenttyp: Plan

Dokumentet gäller för: Sektor barn och utbildning

Diarienummer: BUN2025.0167

Reviderad: -

Giltighetstid: Tillrävidare

Tidpunkt för aktualitetsprövning: 2026-09-30

Dokumentansvarig: Avdelningschef grundskola

Andra tillhörande dokument: -

Program

Policy

» Plan

Riktlinjer

Regler

Innehåll

Skolbiblioteksplan för Skövde kommuns skolverksamhet	3
Inledning	3
Mål och syfte	3
Inventering av skolbiblioteksverksamheten	4
Förskoleklass, grundskolan och anpassade grundskolan	4
Gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	5
Tillgång till skolbibliotek	6
Bemanning och tillgänglighet	6
Organisation och ansvarsfördelning	7
Huvudmannens ansvar	7
Rektors ansvar	7
Skolbibliotekariens roll	8
Aktiviteter	8
Brister och utvecklingsområden för kommunens skolbibliotek 2025-2026	9
Grundskola och anpassad grundskola	9
Gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	10
Dialog och samverkan med medborgare och samhällsutveckling	11
Uppföljning av konstaterade brister och utvecklingsområden samt revidering av skolbiblioteksplanen	11

Skolbiblioteksplan för Skövde kommuns skolverksamhet

Inledning

Skolbiblioteken i Skövde kommun ska utgöra en central del av utbildningsverksamheten och ska bidra till att stärka elevernas läsande samt deras medie- och informationskunnighet i enlighet med 2 kap. 24 a-d §§ skollagen.

Denna skolbiblioteksplan kompletterar den biblioteksplan som kommunfullmäktige antagit enligt bibliotekslagen (2013:801) och syftar till att säkerställa en likvärdig och ändamålsenlig skolbiblioteksverksamhet i alla kommunala skolor.

Syftet med denna skolbiblioteksplan är att säkerställa att skolbiblioteksverksamheten bedrivs i enlighet med lagstiftningens krav och på ett sätt som stärker elevernas lärande, läsutveckling och medie- och informationskunnighet.

Denna skolbiblioteksplan omfattar samtliga skolbibliotek i Skövde kommun (förskoleklass, grundskolan, anpassade grundskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan).

Mål och syfte

Skolbiblioteken i Skövde kommun ska främja elevernas läsande samt deras medie- och informationskunnighet, i enlighet med skollagens krav (2 kap. 24 b §).

För att uppnå detta ska skolbiblioteken:

- Integreras i den pedagogiska verksamheten bland annat genom samverkan med den pedagogiska personalen, i syfte att stärka elevernas lärande.
- Bedriva ett aktivt läsfrämjande arbete som bidrar till att stärka elevernas intresse för litteratur och läsning.

- Erbjud stöd och handledning i informationssökning för att utveckla elevernas förmåga att söka, värdera och använda information på ett källkritiskt sätt.
- Främja elevernas medie- och informationskunnighet, inkluderat källkritik och förståelse för digitala resurser.

Inventering av skolbiblioteksverksamheten

Inför framtagandet av denna skolbiblioteksplan har sektor barn och utbildning genomfört en kartläggning av samtliga skolbibliotek i grundskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan i Skövde kommun. Inventeringen har omfattat fysiska besök på skolorna samt intervjuer med rektorer och skolbiblioteksansvarig. Vidare har inventeringen bestått av insamling av faktauppgifter om bemanning, tillgänglighet, fysisk miljö, digitala resurser och samverkan med folkbibliotek samt i vilken utsträckning skolbiblioteksverksamheten är integrerad i undervisningen.

Resultatet av inventeringen har legat till grund för denna skolbiblioteksplan och de utvecklingsområden för skolbiblioteken som sektorn har kunnat konstatera.

Förskoleklass, grundskolan och anpassade grundskolan

Inventeringen avseende skolbiblioteken på grundskolan och anpassade grundskolan visar att det finns en stor variation i hur skolbiblioteken är organiserade och bemannade. Vissa bibliotek är obemannade eller endast bemannade sporadiskt av annan personal. På merparten av skolorna saknas idag utbildad skolbibliotekarie i enlighet med de nya kraven i skollag.

Inventeringen har vidare visat att öppettiderna och tillgängligheten varierar mycket mellan skolbiblioteken, och det saknas ett enhetligt lånesystem. Även bokbeståndets aktualitet, kvalitet och omfattning varierar mellan de olika skolbiblioteken, särskilt vad gäller faktaböcker.

Gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Inventeringen visar att skolbiblioteken på gymnasieskolorna och den anpassade gymnasieskolan redan idag lever upp till skollagens skärpta krav på skolbibliotek. Alla enheter har tillgång till bemannade, tillgängliga och ändamålsenliga skolbibliotek på den egna skolenheten. Både gymnasium Skövde Västerrhöjd och gymnasium Skövde Kavelbro har bemanning av utbildade bibliotekarier på hel- eller deltid (34 respektive 40 timmar i veckan), och lokalerna är fysiskt anpassade för att möta elevernas behov av läsning, informationsökning och studiero. Skolbibliotekarierna är anställda av den pedagogiska ledningen för verksamheten, vilket bedöms vara en viktig framgångsfaktor för utvecklingen av skolbiblioteksverksamheten inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan. Den nära kopplingen till skolans pedagogiska ledarskap möjliggör en bättre integration av skolbibliotekets resurser i undervisningen och ett mer strategiskt samarbete med lärarna.

Skolbibliotekens resurser omfattar såväl tryckta som digitala medier, och bibliotekarierna arbetar aktivt med läsfrämjande och undervisning i informationssökning och källkritik. Bibliotekens roll är tydligt integrerad i skolornas pedagogiska verksamhet. Skolbiblioteken på gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan arrangerar vidare årliga aktiviteter för elever kopplat till läsning och medie- och informationskunnighet. Inköp av ny litteratur och utgållring av daterat material sker kontinuerligt för att upprätthålla ett relevant bestånd. Skolbiblioteken på gymnasieskolan samverkar vidare med varandra och det finns ett gemensamt bibliotekssystem för utlåning av material. Det finns även ett etablerat nätverkssamarbete med andra gymnasiebibliotek i regionen.

Sammantaget är verksamheten vid gymnasieskolornas skolbibliotek väl utvecklad och bedöms uppfylla lagens krav, samtidigt som det finns ambitioner att ytterligare förstärka det pedagogiska uppdraget.

Tillgång till skolbibliotek

I enlighet med 2 kap. 24 a § skollagen ska elever ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med undantag för en skolenhet på grundskolan har Skövde kommun säkerställt att samtliga skolenheter erbjuder skolbiblioteksverksamhet på den egna skolan. Vad gäller den skolenhet som saknar tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten tillämpar kommunen den undantagsregel i 2 kap. 24 a § tredje stycket skollagen som möjliggör placering av skolbibliotek på annan plats om det föreligger särskilda skäl. För denna skolenhet föreligger särskilda skäl genom att det finns ett folkbibliotek som ligger i den egna skolenhetens direkta närhet. Sektor barn och utbildning har dock för avsikt att vidta åtgärder för att etablera ett skolbibliotek på den egna skolenheten.

Bemanning och tillgänglighet

Inventeringen av skolbiblioteken i Skövde kommun visar att bemanningen varierar mellan skolorna. Dessa variationer bedöms som välgrundade och förklaras främst av skillnader i skolornas storlek, elevantal, geografiska läge samt respektive skolas behov. På vissa enheter organiseras bemanningen genom delade tjänster eller samverkan mellan skolor, vilket möjliggör en ändamålsenlig resursanvändning.

Huvudmannen strävar efter att varje skolenhet ska ha kontinuerlig tillgång till skolbibliotekarie, där tjänstgöringens omfattning och organisering anpassas efter skolans specifika behov och förutsättningar. Skolbiblioteken ska vara tillgängliga under skoldagen och utgöra en integrerad del av den pedagogiska verksamheten.

Utöver detta samverkar sektor barn och utbildning redan med folkbiblioteken inom kommunen för att stärka skolbiblioteksverksamheten. En av grundskolorna köper vidare i dagsläget skolbibliotekstjänst från folkbiblioteken via sektor medborgare och samhällsutveckling/kulturavdelningen. Denna form av samverkan ses som ett värdefullt komplement, särskilt för att tillgodose

behovet av bemanning med relevant kompetens.

Organisation och ansvarsfördelning

Huvudmannens ansvar

- Ansvarar för att alla skolenheter har tillgång till skolbiblioteksverksamhet i enlighet med skollagen.
- Ansvarar för att säkerställa resurser för att verksamheten ska bedrivas ändamålsenligt.
- Ansvarar för att organisera bemanning med utbildade skolbibliotekariär centralt och fördelar dessa resurser utifrån skolans storlek, elevunderlag, geografiska läge och behov.
- Ansvarar för att genomföra regelbunden uppföljning av skolbiblioteksverksamheten för att säkerställa att verksamheten uppfyller kraven i skollagen.

Rektors ansvar

- Ansvarar för att skolbiblioteksverksamheten är en integrerad del av skolans pedagogiska arbete.
- Ansvarar för att säkerställa att biblioteket används som ett verktyg för att nå utbildningens mål.
- Ansvarar för att arbetsleda skolbibliotekariern eller annan utsedd personal som bemannar skolbiblioteket.
- Ansvarar för att säkerställa att skolbiblioteket är tillgängligt och bemannat i tillräcklig omfattning.
- Ansvarar för att främja samverkan mellan skolbiblioteket och skolans övriga verksamhet samt samverkan med folkbiblioteket vid behov.
- Ansvarar för att informera elever, personal och vårdnadshavare om skolbibliotekets funktion och möjligheter.

Skolbibliotekariens roll

- Ansvarar för att aktivt arbeta med läsfrämjande insatser.
- Ansvarar för att handleda elever och personal i informationssökning, källkritik och digital kompetens.
- Ansvarar för att samverka med pedagoger för att stödja undervisningen.
- Ansvarar för att utveckla skolbibliotekets mediebestånd utifrån elevernas behov och läroplanens mål samt lämna förslag till inköp till rektor.
- Ansvarar för att synliggöra skolbibliotekets verksamhet och öka dess tillgänglighet.
- Ansvarar för att utveckla skolbibliotekets verksamhet tillsammans med rektor.

Aktiviteter

För att säkerställa att skolbiblioteken främjar elevernas läsande och medie- och informationskunnighet ska aktiviteter genomföras på samtliga skolor. Exempel på sådana aktiviteter är:

- **Läsprojekt och temaveckor:** Läsfrämjande insatser där elever introduceras till litteratur och berättande genom tematiska aktiviteter.
- **Utbildningar i informationssökning och källkritik:** Regelbundna workshops och lektioner i samarbete mellan skolbibliotekarier och pedagogisk personal.
- **Digital kompetens och medie- och informationskunnighet:** Genomgångar och övningar där elever får utveckla sin digitala informationskunnighet.

Aktiviteterna ska utgå från elevernas behov och intresse och följas upp årligen, både på skolnivå och av huvudmannen, för att säkerställa att skolbibliotekens arbete bidrar till elevernas lärande i enlighet med planens syfte.

Skolbiblioteksplanen ska utgöra ett verktyg för att integrera skolbiblioteksverksamheten i den övriga skolverksamheten.

Brister och utvecklingsområden för kommunens skolbibliotek 2025-2026

Grundskola och anpassad grundskola

Utifrån den genomförda inventeringen av kommunens skolbibliotek på grundskolorna och anpassade grundskolorna har följande brister och utvecklingsområden identifierats för perioden 2025–2026:

Konstaterade brister

- **Bemanning och kompetensförsörjning**

I samband med inventeringen har sektor barn och utbildning kunnat konstatera att de flesta skolor i dagsläget saknar bemanning med utbildad personal i enlighet med de skärpta kraven i 2 kap. 24 d § andra stycket skollagen. Det finns därmed behov av att påbörja ett arbete med att anställa skolbibliotekarier med relevant högskoleutbildning, som kan dela sin tjänst mellan flera skolor utifrån elevantal, geografiskt läge och skolornas behov.

- **Fysiska resurser och mediebestånd**

Inventeringen visar att många skolbibliotek saknar ett uppdaterat och tillräckligt omfattande bokbestånd, särskilt inom faktalitteratur och ämnesstödjande material. Det finns därför ett utvecklingsbehov vad gäller mediebeståndets kvalitet och aktualitet. En översyn av detta behöver genomföras i dialog med rektor och skolbibliotekarie eller annan personal som bemannar skolbiblioteket.

Konstaterade utvecklingsområden

- **Integration i undervisningen**

Sektor barn och utbildning har identifierat att arbetet med att integrera skolbiblioteksverksamheten i den ordinarie undervisningen behöver stärkas för vissa skolenheter. Det gäller särskilt samarbetet mellan lärare och skolbibliotekspersonal i arbetet med läsfrämjande insatser, informationssökning och källkritik.

- **Digitalt lånesystem:**

Inventeringen visar att det i dagsläget saknas ett enhetligt digitalt lånesystem för skolbiblioteken i kommunen. Ett sådant system skulle kunna underlätta utlåning och återlämning, bidra till en mer likvärdig skolbiblioteksverksamhet och skapa bättre förutsättningar för uppföljning och analys av skolbibliotekens användning.

- **Bygga upp skolbibliotek på skolenhet som saknar skolbibliotek:**

Vid inventeringen har sektor barn och utbildning identifierat att en skolenhet i kommunen för närvarande saknar ett skolbibliotek på den egna skolenheten. Eftersom målsättningen är att kommunen inte ska behöva tillämpa undantagsbestämmelsen i 2 kap. 24 a § tredje stycket skollagen – som medger placering av skolbibliotek på annan plats vid särskilda skäl – bedöms det finnas behov av att bygga upp ett skolbibliotek på denna skolenhet.

Gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Utvecklingsbehoven inom gymnasieskolans och den anpassade gymnasieskolans skolbibliotek skiljer sig från förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola, då skolbiblioteksverksamheten redan är väl etablerad och bedöms leva upp till skollagens krav. Insatserna framåt bör därför inriktas på att vidareutveckla det pedagogiska arbetet, särskilt kopplat till läsfrämjande, källkritik och informationssökning.

Dialog och samverkan med medborgare och samhällsutveckling

Åtgärder kopplade till konstaterade brister och utvecklingsområden ska, när sektor barn och utbildning bedömer det som lämpligt, genomföras i dialog och samverkan med sektor medborgare och samhällsutveckling.

Uppföljning av konstaterade brister och utvecklingsområden samt revidering av skolbiblioteksplanen

En utvärdering av skolbiblioteksplanen samt en uppföljning av konstaterade brister, genomförda aktiviteter och utvecklingsområden inom skolbiblioteksverksamheten i Skövde kommun ska ligga till grund för en revidering av skolbiblioteksplanen senast i september 2026.

Som ett led i detta arbete ska en uppföljande översyn av skolbiblioteksverksamheten genomföras, vars resultat ska redovisas i samband med revideringen och utgöra ett väsentligt underlag för denna.

Syftet med revideringen är att säkerställa att skolbiblioteksplanen fortsatt speglar verksamhetens faktiska förutsättningar och att utvecklingsarbetet bedrivs i enlighet med skollagens krav.